

Laiškas Valerijai Čiurlionytei, [1916-08-20], [iš Petrapilio - į Voronežą].

Aš Imatroj buvau...

Aš Imatroj [1] buvau...

Che-che-che! Aš buvau Imatroj. Bet palauk. Pirm, negu pakliūti Imatron, kiek nelaimių iškentėt prisiėjo — tiek turbūt nekentėjo nė nabašninkas, amžiną atilsį šventos pakaros Ozirisas [2]. Važiovam dviesuo. Aš ir Kelpša [3]. Reikia žinoti, kad Kelpša — didelis šiaučius, tai yra ne batus siuva, bet žmogus, kurį be batų šiaučium vadina. Išvažiudami nusprendėm ir mes kokia nors spekuliacija užsiimti — kaip mes apsileisim? Užtat supirkom visus laikraščius, kokių rūšių tik radom stotyje. Klausiam žandaro, kada eisiąs traukinys Imatron. Žandaras pasitaikė, brudas, labai piktas. Nelaukęs nieko atrėžė: „Traukinys eisiąs dar negreit“. Susigrūdova mudu stotin laikraščių skelbimų skaityt. Skaitėm, skaitėm — einam pasiklaust tarnautojaus, kada traukinys Imatron eis. Būsią penkios minutės jau, kai išėjo. Pražiopsojom, rokuojas. Kitas traukinysėjo už kelių valandų, bet užtat Vyborge [4], kur reikia persėst, turėjova lauk[t] apie aštuonias valandas. Visą dieną nemielaširdingai lietų lijo. Stotyj pavalgėm pietus. Ten tokia mada, kad užmoki 1 r[ublį] 25 k[apeikas] ir gali valgyt ką tik nori ir nori. Užtat mes iš to smūtnumo pusę stalo supurkojova. Paskui nusprendėm nors tramvajų pasivažinėti. Kadangi suomių konduktoriai rusiškai nė žakt nemoka — kelionė buvo gana indomi. Išvažiavom galop kažkur už miesto. Lietus pilia. Aš tik vienos sandalijose [b]e pančekų. Bet ką tu čia, žmogus, padarysi — reikia eit pasivalkiot. Ten vienos uolos ir akmenys. Mudu besiraitydami nuo vienos uolos ant kitos, bešokinėdami nuo vieno akmenučio ant kito kažkaip atsidūrėva kareivių lageryj (prie tvirtovės), čia tuoj kareivis su durtuvu viršų mūsų: „Kas jūs per ponai ir ko jum čia reikia?“ Mes ką gi: „Susimilk, broliuk, mes netyčia, mes tik taip sau...“ Vargais negalais atsiprašėm. Dar paknapiję po bažnyčias, po tratuarus ir iškabų prisiskaitę, pabuvoję kinematografe — išsiskubinova in stotį, kad nepavėluoti vėl traukinin. Atvažiavom. Laukt dar poris valandų. Smūtna. Niekas nepadarysi. Lietus kaip iš viedro. Vaik[š]čiojam po platformą, dejuojam ir klausinėjam konduktorių, kada bus traukinys in Imatrą. Suomia nevidonai rusiškai nė vienas nemoka — nors galą gauk nesusišnekėsi. Suradom kažkur žandarą. Jis pasakė, kad tokią ir tokią [valandą] eisiąs traukinys. Mes ką gi stovim ir laukiam ant platformos. Pamažu pradėjom šnekėti. Susiginčijom. Insikarščiajom. Kelpša, pažiūrėjęs in laikrodį, sako: „Jau laikas būtų traukiniui ir išeiti, o jo vis nėra“. Mes tuoj tekini in žandarą — taip ir taip, kam tu, brudai, meluoji! — Jisai gi: „Susimildami! Traukinys buvo! Tik-ką išėjo!“ Pasirodo, kad penkios minutės atgal traukinys iš tikrųjų išdūmė Imatron. Mudu, snapus nuleidę, pasikeikėm, pasikeikėm, bet nieko nepadarysi. Paskui nuėjom in stotį alaus atsigerti — gėrėm, gėrėm, bet vis tik inkaust negalėjom ir gana. Kadangi naktį gatvėmis Vyborge vaikšiot negalima ir viešbučiuose kambarių niekur nėra, tat turėjom visą naktį trinties po stotį. Stotis Vyborgo nepaprastai graži ir švari, užtat ūpas mums tuojau nepaprastai ir pasitaisė. Nežinau dabar kokiuo tai būdu susipažinova mudu [su] kažkokiom dviem merginom, irgi, matyt, tokiom pat avantiūristėm kaip ir mudu. Visą naktį taip ir prasivazojom. Kelpša kažkaip mane netyčia pavadino „Ваше Сиятельство“ [5], o jos pamanė, kad aš iš tikrųjų esu kunigaikštis ir važinėju tik incognito [6] štukų provyt. Mum su Kelpša juoko buvo iki galo. Daugybė visokių avantiūrų buvo, kaip mudu iš publikos vogėm vietas kur atsigult, kiek koliot gavom... Bet užtat miegot tai visąnakt beveik neprisiėjo. Ant rytojaus Kelpšas žygiu visą kompaniją pralaimėjom: viena iš tų merginų paėmė Kelpšos fotografiją ir jis jokių būdu nemokėjo atsiimti. Galop pasiekėm Imatrą. Bet kad neturėtum vėl malonumo sėdėt Vyborgo stotyj 12 valandų — tat turėjom visus Imatros stebuklus apžiūrėti tik į 2 val[andas]. Lietus pilia. Vėjas šėlsta. O mes kaip apduję, tekini, pasišokėdami nuo vienos uolos ant kitos pyškėjom. Imatra [7] — krioklys, neišpasakytai gražus. Staiga vėjas papūtė smarkiau — ir sudieu kepeliusas — mano juodasai, mano numylėtas... Stovėjom ant kranto krioklio, spardėm akmenis in vilnis, spjaudėm in jas ir rėkėm, kiek tik jėgos yra, kad užrėkti kriokimą vandens, bet iš to viso nieko neišėjo. Mano batai naujūs — kojas spaudžia, o čia

visur vis tekinomis, skubėti... Vyborgan grįžom, kai krautuves darė. Kad nepalikti visai be kepurės — turėjom bėgti tekinomis per visą miestą, kad užtikti kur nors atvirą krautuvę. Ir juoko buvo, ir pikta. Petrapilin važiuot žmonių buvo begalė. Kelyj užėjo mum didelis noras dainuot, o publikai protestuot, turėjom visokių atsitikimų... O Petrapilyj, mums persiskyrus, begrižtant Kelpšą vagys buvo užpuolę, tik pavogt nieko nesuskubo... Kiek įspūdžių iš Imatros ir gamtos Suomijos! Bet gal geriau apie tai visai tylėti. Tu, Sesut, nepyk, kad aš tau tokius niekus rašau. Man buvo daug juoko — gal ir tu pasijuoksi. Tik galva — tai dar ir šiandie man tebeskauda, nors jau antra diena kaip grįžau. Maskvos universitetan prašymą jau padaviau. Nuvažiuosiu turbūt 23 — rytą. Būsime kartu. Ar aš nesakiau, kad peržiem būsime kartu!

Tik tu ant manęs nepyk.

Ar gerai?..

Bu[čiuo]ju. Ba[ly]t[i]s

KOMENTARAI

- [1] Imatra – miestas Suomijoje, Pietų Suomijos provincijoje, Pietų Karelijos regione, prie Vuoksos upės.
- [2] Oziris – egiptiečių mirties, pomirtinio pasaulio ir derlingumo dievas. Ozirio brolis Setas užmušė jį ir, sudėjęs į sarkofagą ar akacijos kamieną, įmetė į Nilą, kuris nunešė jį į jūrą ir nuplukdė į Finikijos miestą Biblą. Izidė surado Ozirio kūną ir parvežė į Egiptą. Tačiau Setui pavyko sukapti jį į 14 gabalų ir išmėtyti po visą Egipto žemę. Izidė surinko Ozirio kūno dalis, magijos dėka pastojo nuo Ozirio lavono ir pagimdė sūnų Horą, kuris vėliau atkeršijo Setui ir atgaivino Ozirį. Oziris atsisakė grįžti į žemę – Egipto valdymą atidavė Horui, o pats liko pomirtinio pasaulio valdovu.
- [3] Juozas Tallat-Kelpša.
- [4] Vyborgas – miestas Rusijos šiaurės vakaruose, netoli nuo Rusijos valstybinės sienos su Suomija, prie Karelijos sąsmaukos, 130 km į šiaurės vakarus nuo Sankt Peterburgo.
- [5] Ваше Сиятельство ~ *rus* = Jūsų šviesybe.
- [6] Incognito ~ *it* = slapta, nepasakydamas vardo.
- [7] Imatra – didžiausias krioklys Suomijoje, Vuoksos upėje.